

Studiu de Referință – SDL Râmnicu Sărat

SUMAR

ACRONIME

Capitolul I – Zonele Urbane Marginalizate din România

- 1.1. Conceptele de grup vulnerabil și comunitate marginalizată
- 1.2. Strategii și politici Europene și naționale privind incluziunea socială a grupurilor vulnerabile din comunitățile marginalizate

Capitolul II – Zonele Urbane Marginalizate din municipiul Râmnicu Sărat incluse în SDL

- 2.1. Delimitarea Zonelor Urbane Marginalizate
- 2.2. Caracteristici socio-demografice și identificarea nevoilor comunităților

Capitolul III – Principalele probleme cu care se confruntă populația din ZUM Râmnicu Sărat și teritoriile incluse în SDL

- 3.1. Infrastructură și utilități publice
- 3.2. Locuire
- 3.3. Ocupare și mediu de afaceri
- 3.4. Educație
- 3.5. Accesul la servicii publice
- 3.6. Relații la nivel de comunitate și imaginea publică a zonei

Capitolul IV - Validarea ZUM Râmnicu Sărat inclusă în SDL

- 4.1. Date statistice utilizate pentru validarea ZUM Râmnicu Sărat
- 4.2. Validarea și declararea zonelor urbane marginalizate în Municipiul Râmnicu Sărat

Referințe Bibliografice

ACRONIME

DLRC – Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității

GAL – Grup de Acțiune Locală

POCU – Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

POR – Programul Operațional Regional 2014-2020

SDL – Strategie de Dezvoltare Locală

ZUM – Zonă Urbană Marginalizată

Capitolul I – Zonele Urbane Marginalizate din România

1.1. Conceptele de grup vulnerabil și comunitate marginalizată

În prezent cele mai multe dintre dezbaterile privind bunăstarea de la nivelul decidenților politici, specialiștilor sau opiniei publice în general se centrează pe protecția grupurilor vulnerabile. Cu toate acestea, au fost propuse puține definiții oficiale ale acestora, fără să existe un consens privind caracteristicile grupurilor care ar putea fi tratate ca vulnerabile. În cadrul acestor grupuri au fost incluse o varietate largă de persoane, de la copii și bătrâni la femei, șomeri, lucrători cu program redus de lucru sau persoane cu dizabilități.

Pentru identificarea grupurilor vulnerabile sunt folosite de regulă caracteristici socio-demografice precum sex, vârstă, etnie, localizare geografică, educație, ocupație etc. De asemenea, există situații exterioare, evenimente la nivel macrosocial care pot transforma anumite persoane în persoane vulnerabile: cutremure, inundații, războaie, crize economice etc. Termenul de grup vulnerabil este folosit adesea în documente oficiale, documente legislative sau în rapoarte de cercetare ca fiind similar celui de grup defavorizat, marginalizat, exclus sau grup aflat în situație de risc, toate aceste concepte fiind puse în relație cu fenomenul mai larg al sărăciei. Cea mai frecventă accepțiune a vulnerabilității este cea de “slăbiciune”, “lipsă de apărare”, “lipsă de mijloace”.

Grupurile vulnerabile sunt grupuri lipsite de suport, care se află adesea în stare cronică de sărăcie, fiind în incapacitatea de a profita de oportunități sau de a se apăra în fața problemelor care pot apărea. Exemple în acest sens sunt persoanele cu dizabilități, copiii abandonați, persoanele infectate cu HIV, vârstnicii, minoritățile etnice, familiile monoparentale etc. Acestea reprezintă o categorie care cumulează riscuri pe toate dimensiunile vieții, incapabile de a face față dificultăților. O accepțiune alternativă a vulnerabilității se referă la expunerea la riscuri care pot conduce la un nivel de bunăstare plasat sub pragul a ceea ce consideră societatea a fi acceptabil/dezirabil în condițiile economice și sociale actuale.

În această accepțiune mai largă pot fi vulnerabile și grupuri precum femeile aflate în perioada maternității, tinerii absolvenți debutanți pe piața muncii, persoanele care

migrează pentru muncă, etc. În prima accepțiune, vulnerabilitatea este mai degrabă o stare problematică permanentă. În al doilea caz, vulnerabilitatea este legată de un eveniment, de o intervenție sau de eșecul unei strategii și este mai degrabă o stare tranzitorie.

Grupurile vulnerabile în concepția Uniunii Europene

Deși nu există o definiție formală a grupurilor vulnerabile, în cadrul documentelor oficiale ale Uniunii Europene, termenul este folosit adesea în relație cu ideea de incluziune socială, care presupune ***accesul indivizilor la oportunitățile și resursele necesare pentru a participa pe deplin la viața economică, socială și culturală și pentru a se bucura de un standard de viață considerat normal/dezirabil în societatea în care trăiesc: “promovarea egalității și a incluziunii sociale presupune depunerea de eforturi pentru ca toți indivizii, inclusiv grupurile vulnerabile, să poată juca un rol activ în câmpul muncii și în societate și să beneficieze de șanse egale în acest sens”.***

În cadrul politicilor sociale ale UE sunt urmărite obiective precum: eliminarea sărăciei copilului și a familiei cu copii, promovarea accesului pe piața muncii, educație și formare, combaterea excluziunii sociale și a discriminării. Există multe documente legislative care protejează grupurile vulnerabile, implicit sau explicit. De exemplu, Strategia de ocupare este focalizată pe accesul către slujbe mai bune pentru toți europenii (inclusiv pentru cei mai vulnerabili, precum imigranții sau persoanele cu dizabilități). Directiva șanselor egale pe piața muncii protejează persoanele cu dizabilități pe piața muncii. Directiva egalității rasiale interzice discriminarea pe baza originilor etnice sau rasiale, la locul de muncă sau în alte sfere ale vieții, precum accesul la bunuri și servicii.

La nivelul Uniunii Europene, anul 2010 a fost declarat Anul European pentru Combaterea Sărăciei și Excluziunii Sociale și a avut drept scop „creșterea gradului de conștientizare asupra dificultăților cu care se confruntă grupurile vulnerabile în societate”. În cadrul acestora au fost incluse categorii diverse: persoane vârstnice, familii numeroase și familii monoparentale copii și tineri, persoane cu dizabilități, imigranți, persoane din rândul minorităților etnice (cu accent pe minoritatea romă, cea mai numeroasă prin cei aproximativ 10-12 milioane de romi din Europa). Grupurile vulnerabile sunt delimitate prin comparație cu majoritatea populației ca având condiții

de viață mai dificile: locuire precară sau lipsa locuinței, șomaj, nivel de educație scăzut, lipsa veniturilor. Femeile sunt considerate a fi mai expuse riscurilor sărăciei și excluziunii sociale decât bărbații.

Grupurile vulnerabile în documentele oficiale din România

Și în legislația românească se pot identifica o serie de termeni care vizează grupurile vulnerabile, în relație cu incluziunea/ excluziunea socială: persoane defavorizate, persoane marginalizate, persoane excluse social sau supuse riscurilor de excluziune socială sau persoane vulnerabile. Mai jos sunt prezentate câteva exemple de definiții explicite sau implicite ale familiei de termeni din documente legislative sau de politică socială. În OUG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, categoria defavorizată este definită ca fiind **„acea categorie de persoane care fie se află pe o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea cetățenilor din cauza diferențelor identitare față de majoritate, fie se confruntă cu un comportament de respingere și marginalizare”** (art. 4).

În Legea nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, persoanele marginalizate sunt definite ca având **„poziție socială periferică, de izolare, cu acces limitat la resursele economice, politice, educaționale și comunicaționale ale colectivității, manifestată prin absența unui minimum de condiții sociale de viață”** (p. 162, art. 3).

Obiectivul central al Guvernului României în domeniul incluziunii sociale îl reprezintă deci continuarea eforturilor pentru dezvoltarea unei societăți incluzive, prin acordarea de servicii de incluziune socială integrate, având la bază o evaluare reală a nevoilor individului, prin dezvoltarea sectorului terțiar și prin asigurarea oportunităților egale pentru toți, cu accent deosebit pe grupurile vulnerabile. Creșterea șanselor de ocupare pentru grupurile vulnerabile se face prin promovarea dimensiunii incluzive a pieței muncii și a educației și formării profesionale inițiale și continue.

Principalele domenii de intervenție avute în vedere sunt:

- integrarea pe piața muncii și combaterea discriminării;
- combaterea segregării sub orice formă;

- îmbunătățirea accesului și participării la educație inițială și continuă pentru grupurile vulnerabile;
- promovarea egalității de gen și combaterea excluziunii sociale a femeilor;
- dezvoltarea unui sistem eficient de servicii sociale destinate reducerii riscului de marginalizare și excluziune socială;
- inițiative transnaționale în educația incluzivă și inițiative transnaționale pe piața muncii.

Neexistând o definiție oficială a grupurilor vulnerabile, nici la nivelul Uniunii Europene, nici la nivelul documentelor legislative din România, grupurile vulnerabile au fost descrise cel mai adesea cu ajutorul unor indicatori. Astfel, în delimitarea și descrierea lor, au fost folosiți o varietate largă de indicatori, de la cei ai veniturilor / nivelului de trai / sărăciei, accesului pe piața muncii, educației, locuirii, stării de sănătate, tipului de gospodărie sau comunitate, participării sociale până la indicatori care delimitează probleme sociale, precum instituționalizare, exploatare, trafic, violență domestică sau consum de droguri.

De exemplu, la nivelul Uniunii Europene, grupurile vulnerabile sunt surprinse prin indicatori ai incluziunii sociale precum: *rata sărăciei relative, rata deprivării materiale, profunzimea sărăciei, rata șomajului pe termen lung, ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării în care niciun membru nu este angajat, abandonul școlar timpuriu, ponderea populației cu nivel de educație scăzut, rata deprivării privind locuirea, ponderea populației care trăiește în gospodării aglomerate, speranța de viață la naștere sau speranța de viață la 65 de ani etc.*

Strategia Europa 2020, "o strategie pentru ocupare și creștere sustenabilă și incluzivă", folosește ca instrumente de monitorizare (pe lângă indicatori la nivel macro, precum PIB-ul pe locuitor sau emisia de gaze, ponderea energiei regenerabile consumate etc.) și indicatori care circumscriu grupurile vulnerabile, precum: rata ocupării în grupa de vârstă 20-64 de ani (în funcție de sex), abandonul timpuriu din sistemul de educație și formare, ponderea populației cu educație superioară în grupa de vârstă 30-34 de ani (în funcție de sex), ponderea populației care trăiește în gospodării cu participare scăzută pe piața muncii, ponderea populației sărace, ponderea populației deprivată material sever.

Astfel, datele din 2016 arată că 1 din 5 români se confruntă cu sărăcia și deprivarea materială severă. În zonele urbane se înregistrează o sărăcie de 13.8%, iar în zonele rurale de 38%.

Pe regiuni de dezvoltare, situația se prezintă după cum urmează:

An	Persoane expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială (în procente) ^[5]							
	București-Ilfov	Centru	Nord-Est	Nord-Vest	Sud	Sud-Est	Sud-Vest	Vest
2007	35,1%	37,6%	55,1%	38,3%	50,3%	51%	55,4%	34,2%
2008	36,2%	37,2%	54,5%	33,7%	45,6%	48,6%	56,5%	33,4%
2009	41,9%	33,2%	52,9%	35,2%	48,1%	42,4%	52,9%	30,1%
2010	34,4%	30,3%	51%	30,8%	42,7%	51,8%	48%	35,5%
2011	28,4%	28,5%	51,2%	34,3%	43,1%	50%	44,8%	33,1%
2012	31,5%	31,6%	52,3%	31,9%	43,5%	51,7%	46,9%	36,2%
2013	30,3%	32,8%	48,9%	30,9%	40,9%	53,4%	45,6%	37,5%

Sursa: Harta sărăciei în România". *Capital*. 9 ianuarie 2014.

Indiferent de dimensiunea sărăciei în rândul populației, profilul persoanelor sărace și deci vulnerabile este constant:

- în funcție de vârstă, rata cea mai ridicată a sărăciei o înregistrează copiii și tinerii sub 24 de ani;
- în funcție de educație - persoanele cu educație scăzută;
- în funcție de statutul ocupațional - șomerii, casnicele sau lucrătorii pe cont propriu;
- pe medii de rezidență, sărăcia este întâlnită mai frecvent în mediul rural;
- pe regiuni – nivelul este mai ridicat în Regiunile Nord-Est, Sud-Vest Oltenia;
- în funcție de etnie, romii se confruntă cu un risc de sărăcie de 6 ori mai mare decât ansamblul populației.

Din punct de vedere al participării pe piața muncii, România prezintă o vulnerabilitate ridicată, având printre cele mai scăzute ponderi ale populației de 20-59 de ani ocupate. Valoarea se plasează sub media europeană de 68,6%, numai Spania, Italia, Ungaria și Malta înregistrând niveluri mai scăzute.

Toate aceste probleme atrag și disparități sociale la nivel de localitate, județ, regiune, iar persoanele considerate vulnerabile care ajung la un grad ridicat de marginalizare refuză să mai facă eforturi de a ieși din situația de excluziune și se mulțumesc cu ajutorul social acordat de stat.

Revenind la ce ne interesează în acest studiu și anume Zonele Urbane Marginalizate vom vedea în cele ce urmează care este nivelul de definire și ce reprezintă acestea.

În România, nu există o definiție legală a "zonelor marginalizate". Din acest motiv, documentarea realizată pentru **Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate**, a pornit de la o analiză a studiilor existente cu privire la "comunitățile sărace", "comunitățile segregate", "comunitățile dezavantajate" și "comunitățile marginalizate" din România. Analiza a avut în vedere definițiile propuse și/sau utilizate de Guvern, ONG-uri, Comunitatea Europeană sau mediul academic din România. Rezultatele analizei de documentare sunt pe larg prezentate în primul raport preliminar al acestui proiect. Analiza literaturii de specialitate a arătat că majoritatea studiilor asupra sărăciei și marginalizării în România au avut în vedere mediul rural și au estimat "sărăcia comunitară" și/sau "deprivarea comunitară" la nivel de unitate administrativă (cel mai adesea, la nivel de comună). Un număr foarte mic de studii au analizat marginalizarea în mediul urban, la

nivel de sub-localitate (cartier, zonă etc.), și cele mai multe dintre acestea au fost realizate prin metode de cercetare calitativă. Prin urmare, în context românesc, dezvoltarea unei metodologii pentru "zone marginalizate" la nivel de sub-localitate în mediul urban.

Marginalizarea urbană se manifestă prin concentrarea spațială a populației deprivată în comunități situate în anumite zone din interiorul așezărilor urbane. De aceea, pentru a analiza acest fenomen, studiul trebuie realizat la un nivel teritorial cât mai scăzut și nu la nivel de unitate administrativă. Datele colectate în recensământul din 2011 oferă o oportunitate unică de a efectua o astfel de analiză la nivelul unor unități teritoriale mici, și anume sectoarele de recensământ, care însă după 7 ani nu mai sunt de actualitate așa cum va rezulta și din datele ce vor fi prezentate în acest Studiu.

1.2. Strategii și politici Europene și naționale privind incluziunea socială a grupurilor vulnerabile din comunitățile marginalizate

SDL contribuie la realizarea obiectivelor Strategiei Guvernului României de Incluziune a Cetățenilor Români aparținând Minorității Romilor 2014-2020, prin propuneri de acțiuni de educare a romilor și măsuri de limitare a riscului de abandon școlar a copiilor romi (Ob1 al Strategiei pentru incluziunea Romilor); identificarea de oportunități pe piața muncii pentru romii din grupul țintă—ucenicie și ocupare prin identificarea unui loc de muncă, consilierea-orientarea pentru a-l obține (Ob2); servicii sociale și de sănătate acordate prin intermediul unor structuri deja existente sau înființate în cadrul proiectului, romilor din comunitate (Ob3); îmbunătățirea condițiilor de trai și locuire a persoanelor aparținând comunității defavorizate (Ob 4).

Principalele obiective ale **Strategiei Naționale de Sănătate** sunt îmbunătățirea stării de sănătate a cetățenilor români indiferent de etnie, creșterea calității în prestarea serviciilor medicale și creșterea gradului de conștientizare a autorităților în problemele de sănătate ce privesc grupurile vulnerabile. SDL promovează serviciile medico-sociale ce vor fi prestate pentru membrii ZUM și nu numai.

SDL contribuie la îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață a persoanelor cu dizabilități aparținând grupului țintă, conform **Strategiei Naționale privind Incluziunea Socială a Persoanelor cu Dizabilități 2014-2020**. Vor fi oferite oportunități egale de educație și formare profesională

membrilor grupului țintă cu dizabilități (OS 2.5 al Strategiei pt persoane cu dizabilități) și oportunități egale de ocupare (OS 2.4 al Strategiei pentru persoane cu dizabilități) corelate cu obiectivele orizontale ale SDL.

Privitor la respectarea drepturilor copilului (***Strategia Națională pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului 2014–2020***) SDL–RS contribuie la realizarea Obiectivului 1 al strategiei - Îmbunătățirea accesului copiilor la servicii de calitate și anume servicii educaționale de tip after school, în cadrul cărora își vor îmbunătăți performanța școlară. De asemenea, răspunde Obiectivului 2 al strategiei – Respectarea drepturilor și promovarea incluziunii sociale a copiilor aflați în situații vulnerabile prin soluționarea problemelor de natură socială a părinților și reducerea diferențelor dintre copii din ZUM.

SDL va răspunde prin propunerea de proiect POCU și cerințelor tuturor categoriilor de grup tinta din comunitatea de unde acesta provine, inclusiv persoanelor cu vârste mai înaintate pentru care se vor lua măsuri de reintegrare în societate și pe piața muncii conform Obiectiv 3.1. al ***Strategiei Naționale pentru Promovarea Îmbătrânirii Active și Protecția Persoanelor Vârstnice pentru perioada 2015-2020***, OS 3.1.3 și 3.1.4.

Referitor la ***Strategia Națională privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România***, SDL contribuie la realizarea obiectivelor acesteia prin implicarea copiilor, tinerilor și persoanelor care au părăsit timpuriu școala aparținând ZUM în programe de tip „a doua șansă,, și remediale. Programele vor ajuta la integrarea și accesul mai facil la educație pentru cei care au părăsit școala din motive de sărăcie și incapacitate a familiei de a-i menține în sistemul educațional (OG al Strategiei și cei 4 Piloni).

Strategia pentru Învățarea pe tot parcursul vieții presupune contribuția activităților proiectului POCU promovat de SDL la realizarea pilonilor strategiei: acces la educație și învățare pe tot parcursul vieții și stimulente acordate în acest sens; calitate și relevanță a procesului de învățare, educație inițială și cursuri de formare profesională centrate pe cerințele pieței muncii și pe industriile dezvoltate în zonele de intervenție; parteneriate pt. o mai bună informare și colaborare cu parteneri economici, sociali și mediul academic în vederea creșterii numărului celor ce doresc să învețe. Proiectul include activități de formare profesională (calificare) și ucenicie (învățare la locul de muncă).

Capitolul II – Zonele Urbane Marginalizate din municipiul Râmnicu Sărat incluse în SDL

2.1. Delimitarea Zonelor Urbane Marginalizate

În urma studiilor și analizelor realizate în vederea elaborării Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate au rezultat 4 subtipuri de zone care pot fi considerate marginalizate atât din punct de vedere al locuirii cât și din punct de vedere al segregării pe bază de deprivare materială.

Cele patru subtipuri sunt prezentate pe scurt în continuare:

(1) Zone de tip ghetou cu blocuri de proastă calitate sau în foste colonii muncitorești În

România, zonele de tip ghetou se referă la complexele de locuințe de proastă calitate, construite înainte de 1990 pentru muncitorii marilor întreprinderi socialiste. Cel mai adesea, sunt zone mici sau mijlocii (150- 500 locuitori), formate din unul – două blocuri cu aspect dezolant. Problemele principale întâlnite aici sunt supra-aglomerarea masivă, care pune presiuni serioase asupra instalațiilor comune, și datoriile la utilități (electricitate, apă, canalizare și colectarea gunoierului). De obicei, apartamentele din zonele de tip ghetou au o singură încăpere de 9-15 metri pătrați, fiind supraîncărcate cu mobilier și familii numeroase cu mulți copii. În general, aceste mici încăperi îndeplinesc rol de baie, sufragerie, birou și bucătărie pentru gospodării mari cu până la 11 membri. Totuși, în interior, multe din ele sunt bine organizate și curate. Băile pot fi comune (una pe palier) sau individuale. Spațiile și instalațiile comune (curent, canalizare, apă etc.) sunt învechite, deteriorate și/sau insalubre. Utilitățile fie lipsesc, fie au fost deconectate din cauza facturilor neplătite. În zonele de tip ghetou, regimul de proprietate asupra locuințelor și/sau a contractelor încheiate cu companiile de utilități poate lua forme diverse. În unele zone, locatarii sunt proprietarii locuinței și au contracte de utilități în nume propriu. În altele însă, locatarii sunt proprietarii încăperilor în care locuiesc, dar au un contract comun de utilități, sau locuințele sunt închiriate de primărie însă contractele de utilități sunt individuale, sau atât apartamentele, cât și contractele de utilități sunt proprietatea primăriei sau a altei instituții publice (precum consiliul județean). Unele ghetouri sunt situate în foste colonii muncitorești. În aceste cazuri condițiile de locuit și accesul la infrastructură sunt chiar mai problematice. Locuințele sunt adesea dărăpănate,

cu cărămizi care stau să cadă, acoperișuri fisurate, și infiltrații când plouă. Condițiile de trai extrem de proaste (umezeală, igrasie, frig, mizerie, gândaci) pun în pericol sănătatea majorității locatarilor din zonă. În consecință, această situație duce la riscuri în ceea ce privește sănătatea locuitorilor și nivelul de trai. Locuitorii zonelor de tip ghetou se confruntă cu trei probleme majore: (1) plata utilităților (electricitate, apă, canalizare și salubritate), (2) teama constantă a locatarilor din locuințele sociale de a nu fi evacuați sau de a pierde locuința din cauza restanțelor și (3) rețelele de sprijin insuficient dezvoltate și proasta reputație a zonei (capital social scăzut).

(2) Zone de tip mahala cu case și/ sau adăposturi improvizate De obicei, acestea sunt cartiere vechi, de periferie, care s-au extins după 1990, cu comunități extrem de sărace (rome, dar nu numai). Astfel, pe lângă casele de proastă calitate (din chirpici), au fost ridicate numeroase cocioabe și/sau adăposturi improvizate (din plastic și cartoane cu o oarecare structură din lemn) fie în curțile vechilor case, fie pe domeniul public din imediata vecinătate a cartierului. Deși casele și adăposturile sunt în general foarte mici, cu o suprafață cuprinsă între 6 și 40 de metri pătrați, în ele locuiesc familii mari, cu mulți copii. Casele sunt amplasate haotic, una lângă alta, cu foarte puțin spațiu între ele. Acest tip de zonă se întâlnește de obicei de-a lungul unui râu sau al căilor ferate dezafectate. Nu toate mahalalele sunt anexe ale vechilor cartiere. Unele au fost construite la începutul anilor '90 de oamenii din zonă care și-au pierdut apartamentele din cauza restanțelor la utilități. În majoritatea cazurilor, aceste zone includ comunități rome tradiționale ale căror membri vorbesc limba romani. În zonele de tip mahala, comunitatea este răspândită pe un teritoriu întins, ceea ce îngreunează și mai mult rezolvarea problemelor lor. În unele mahalale, practic nu există nici urmă de infrastructură (în cel mai bun caz, un robinet care asigură necesarul de apă pentru întreaga zonă), iar în altele infrastructura există pe strada principală, însă nu este disponibilă în restul zonei (nici măcar curent electric). Prin urmare, multe din aceste zone sunt insalubre și expuse riscurilor climatice, cum ar fi ploile abundente sau inundațiile. Din cauza calității proaste a materialelor de construcții și a proximității locuințelor (lipite unele de altele), un incendiu cât de mic

izbucnit într-o locuință poate provoca daune altor zeci de case din zonă deoarece se poate răspândi cu mare ușurință. Cu toate acestea, având în vedere dezvoltarea haotică a clădirilor și tendința de extindere continuă, investițiile în infrastructura din zonele de tip mahala necesită o cu totul altă abordare decât cea adoptată în cazul unui ghetou. Principalele probleme pentru aceste zone, pe lângă sărăcia extremă și condițiile de trai mizere, le constituie lipsa actelor de identitate și de proprietate. Problema documentelor de identitate a fost soluționată în majoritatea zonelor, potrivit celor declarate de autoritățile locale. Totuși, rămân zone, în special cele cu adăposturi improvizate, în legătură cu care nu se cunoaște nici măcar numărul de locuitori, în timp ce recenzorii au obținut date doar de la o parte a populației, selectate de lideri și aduse la marginea cartierului pentru a completa chestionarele. Prin urmare, aceste zone sunt de fapt cel puțin parțial "invizibile" (administrativ vorbind) atâta timp cât locuitorii din zonă nu solicită ajutoare sociale. În consecință, localnicii vorbesc despre riscul de trafic uman și prostituție, susținând că se află la voia liderilor puternici ai bandelor opozante active în zonă. Unele mahalale sunt mai liniștite, în special cartierele vechi, în timp ce altele sunt destul de nesigure și periculoase, numeroase persoane fiind practic "sclave" ale liderilor informali. Problema actelor de proprietate asupra terenului este comună tuturor zonelor de tip mahala. În cartierele vechi, oamenii au moștenit casele de la părinți sau bunici, dar nu au acte legale pe terenul respectiv. Mult mai complicată este situația celor ce locuiesc în adăposturi din plastic și cartoane, amplasate pe domeniul public. Aceasta este considerată o problemă majoră de ordin juridic chiar și de către reprezentanții instituționali. Legislația nu permite municipalităților să le confere statutul de proprietari și dreptul legal de a folosi domeniul public. Problema poate fi soluționată doar prin intermediul legislației naționale, mai precis printr-un cadru care să permită primarilor să recurgă la această opțiune.

- (3) **Zonele de locuințe sociale modernizate** au fost create prin proiecte integrate, care au îmbinat investițiile de amploare în noi imobile cu intervenții la nivelul infrastructurii și în plan social. Acest de tip de zone beneficiază de o bună infrastructură (uneori chiar mai bună decât în alte zone din orașele respective), însă aici trăiesc persoane sărace cu o

situație socială dificilă, eligibile pentru acest serviciu social. În consecință, plata utilităților rămâne o provocare majoră pentru acești locuitori săraci. Nu ajunge ca locuințele sociale să fie moderne și dotate cu utilități, ci trebuie să fie accesibile ca și costuri. Reabilitarea clădirilor și furnizarea tuturor utilităților populației sărace sunt intervenții sustenabile doar în prezența unui mecanism care poate asigura accesibilitatea costurilor aferente acestor locuințe. Când factura lunară la o singură utilitate (de obicei, la curent) depășește venitul familiei, atunci investiția nu este deloc rentabilă pentru că locatarii nu își permit costurile de întreținere a locuinței. De fapt, zonele de locuințe sociale modernizate evidențiază un risc major la nivelul proiectelor integrate: adâncirea segregării prin modernizarea infrastructurii. Când acest tip de locuințe sunt situate în afara orașului, mai aproape de un sat decât de orașul în care au locuit și crescut cetățenii respectivi, în condiții de mediu periculoase sau fără o informare adecvată și consultări permanente, pot apărea efecte negative, cum ar fi adâncirea segregării.

Locuitorii zonelor marginalizate declară că trăiesc cu teama permanentă că vor fi strămutați de primărie, lucru exprimat mai ales de persoanele care trăiesc în adăposturi improvizate sau locuințe sociale (fie în ghetouri, mahalale sau locuințe modernizate). Romii în special se tem că vor fi mutați undeva în afara orașului. Primarii mai multor orașe au în plan eliminarea „ariilor de sărăcie apărute în interiorul orașului” și relocalizarea populației sărace, în special a romilor, în complexe de clădiri compacte, bine utilate și cu aspect agreabil, undeva în afara orașului, pe un deal, lângă o fostă întreprindere, în apropierea unei păduri, într-o fostă fermă avicolă și exemplele pot continua. Locuințele sociale modernizate trebuie să respecte toate normele tehnice cu privire la dimensiune și infrastructură, dar ar trebui să acorde atenție și următoarelor aspecte: (1) situarea geografică la nivelul teritoriului urban, (2) procesul de informare și consultare înaintea relocării și (3) componența etnică a populației relocalate. Dacă zona de locuințe sociale este situată pe un teritoriu decuplat de la țesutul vital al orașului, departe de oportunitățile de ocupare, și este locuită de un singur grup socio-economic sau etnic, atunci zona este segregată și are potențial de dezvoltare foarte redus, oricât de

modernizate ar fi respectivele locuințe. Segregarea este exacerbată dacă formarea zonei implică un proces de relocare impus.

(4) Zone istorice (centrale) ale orașului „Centrul istoric” sau „zonele istorice” ale orașelor reprezintă al patrulea subtip de zone marginalizate și se referă la zone de case individuale, naționalizate în timpul perioadei comuniste, aflate într-o stare avansată de degradare, care după 1990 au fost folosite ca și locuințe sociale. Majoritatea acestor case au fost atribuite de către autoritățile locale familiilor sărace, fie înainte de 1989, fie la începutul anilor '90 sau, în cazul imobilelor aflate în ruină, au fost ocupate ilegal de persoane fără adăpost. Astfel, aceste comunități reprezintă consecința politicii locative a partidului comunist și a celei a autorităților locale din perioada postcomunistă. Este vorba de cartiere destul de vechi, cu persoane care locuiesc în aceeași casă de mai bine de 30-35 ani, unii dintre ei chiar născându-se în casa respectivă. Cu excepția poziției centrale, condițiile de trai ale acestor comunități seamănă mult cu cele întâlnite în zonele de tip mahala. Un aspect specific centrelor istorice este retrocedarea fostelor case naționalizate proprietarilor de drept. Cum aceste case sunt situate în zone atractive pentru investitori, cu un potențial imobiliar ridicat, foștii proprietari (sau moștenitorii lor) au făcut tot posibilul pentru a le recupera. Legea nr. 10/2001 prevede retrocedarea acestor case foștilor proprietari (sau moștenitorilor lor). Locatarii au avut la dispoziție cinci ani să își găsească o nouă locuință. De asemenea, primăria a permis anumitor persoane să ocupe ilegal unele clădiri dărăpănate, fără însă a le face acte de identitate în care să figureze adresa respectivă (din moment ce clădirea este înregistrată în evidențele administrative drept distrusă). Există astfel persoane care locuiesc acolo de 10-15 ani și care dețin doar acte de identitate provizorii cu mențiunea „fără domiciliu,” situație în care persoana în cauză nu se poate angaja, nu are dreptul la servicii medicale sau ajutor social și așa mai departe.

Spre deosebire de celelalte tipuri de zone marginalizate, în zonele istorice ale orașelor nu trăiesc comunități cu legături puternice, interacțiuni zilnice intense sau lideri. În schimb, în aceste zone, se întâlnesc mici nuclee de vecini ce trebuie tratate individual atunci când sunt afectate direct de o intervenție.

2.2. Caracteristici socio-demografice și identificarea nevoilor comunităților din Municipiul Râmnicu Sărat

Delimitarea teritoriului SDL Râmnicu Sărat inclusiv ZUM

Pe teritoriul municipiului Râmnicu Sărat se regăsesc 9 cartiere ce prezintă probleme și necesități de focusare a intervențiilor asupra lor:

1. Cartierul Slam Râmnic (fost 7 Noiembrie) – teritoriu SDL și zonă urbană marginalizată;
2. Cartierul Extindere Slam Râmnic - teritoriu SDL și zonă urbană marginalizată;
3. Cartierul Alecu Bagdat - teritoriu SDL și zonă urbană marginalizată;
4. Cartierul Anghel Saligny - teritoriu SDL și zonă urbană marginalizată;
5. Cartierul Barasca - teritoriu SDL și zonă urbană marginalizată;
6. Cartierul Zidari - teritoriu SDL și zonă urbană marginalizată;
7. Cartierul Sîrbi - teritoriu SDL ce prezintă o zonă distinctă marginalizată cuprinsă între Str. Fundătura Morilor, Str. Cătunul Morilor și Str. Morilor;
8. Cartierul 1 Mai - teritoriu SDL, iar Ghetoul din Str. Focșani,7A reprezintă o zonă distinctă marginalizată;
9. Cartierul Bariera Focșani – teritoriu SDL.

Fiecare dintre aceste cartiere componente ale teritoriului SDL se confruntă cu probleme foarte grave în ceea ce privește infrastructura de transport și rutieră, accesul la utilități, accesul la piața muncii și educație. De asemenea, majoritatea cartierelor prezintă o marginalizare socială și rezidențială profundă, mai ales în zonele în care cei mai mulți locuitori sunt persoane de etnie romă.

Principalele caracteristici geografice

Cartierul Slam Râmnic (fost 7 Noiembrie) se află situat în NE orașului, pe partea dreaptă a bulevardului Eroilor. Acesta s-a format la începutul sec. XX, prin mărirea extinderea teritorială a orașului.

Cartierul Extindere Slam Râmnic este în continuarea la SE a cartierului Slam Râmnic, între Str. Mihail Sadoveanu și I.L.Caragiale. Cartierul s-a format după 1990 prin vânzarea de loturi și este cunoscută local ca și zonă de excludere socială, locuită în principal de romi.

Cartierul Alecu Bagdat se desfășoară la S de Str. Costeni, până la ieșirea din oraș și s-a format ca și cartierul Extindere Slam Râmnic. Această zonă este cunoscută ca fiind zonă de excludere socială, locuită în principal de romi.

Cartierul Anghel Saligny se află situat în E municipiului, la N de Șoseaua Puiiești și s-a format după anul 1990 prin vânzarea de loturi. Și această zonă este considerată una de excludere socială, în care locuiesc cu preponderență cetățeni de etnie romă.

Cartierul Barasca este situat în V orașului și s-a format pe la 1860, pe fosta moșie a satului Bărasca și a fost populată de romii eliberați de pe moșiile din zonă în urma secularizării.

Cartierul Zidari se află situat în NV municipiului și pornește din Str. Dorobanți până la ieșirea din oraș. Este un fost sat (Flămând) component al comunei Podgoria (fostă Jideni), în anul 1950 lipindu-se și făcând parte din UAT Râmnicu Sărat.

Cartierul Sîrbi este situat în SE Râmnicu Sărat și s-a format prin sec. XIX și era o zonă locuită temporar de bulgari și sârbi, care se ocupau cu legumicultura. Teritoriul ZUM cuprinde doar străzile Morilor, Fundătura Morilor și Cătunul Morilor.

Cartierul 1 Mai se află în N orașului, între str. Podgoriei și Șos. Focșani. Teritoriul ZUM Ghetoul din Str. Focșani 7A s-a format după anul 1980.

Cartierul Bariera Focșani este în continuare cartierului 1 Mai, pe partea dreaptă a Șos. Focșani este singura zonă rezidențială a orașului și s-a format în 2005. Cartierul face parte doar din teritoriul SDL.

Patrimoniul natural

Patrimoniul natural din teritoriul SDL este reprezentat doar de râul Râmnic, care trece pe lângă cartierele Sîrbi, Zidari și Barasca, dar este și o barieră ce desparte cartierul Barasca de restul orașului.

Cartierul Slam Râmnic este o zonă inundabilă dar prezintă și riscul de înzăpezire la cel puțin 2 ani.

În cartierul Alecu Bagdat există riscul anual de inundații și înzăpezire, dar și mai importante sunt deversările petroliere din zonă ce sunt un factor de poluare semnificativ.

Cartierul Extindere Slam Râmnic prezintă ca și barieră naturală dealul de la SV și barieră construită cimitirul din oraș. Zona prezintă riscul anual de înzăpezire.

Cartierul Anghel Saligny este separat de municipiu prin calea ferată care trece prin V cartierului și prezintă riscul de înzăpezire mai accentuat decât în celelalte zone ale orașului.

Cartierul Barasca, așa cum am menționat anterior, este unul marginalizat rezidențial, fiind despartit la V de oraș prin râul Râmnic și o zonă împădurită foarte extinsă. Singura cale de acces a cetățenilor ce locuiesc aici este prin Str. Stadionului.

Cartierul Zidari este și el unul dintre cartierele marginalizate ale municipiului, fiind despartit prin zone de pădure și teren extravilan, singurele puncte de legătură cu celelalte cartiere fiind străzile Dorobanți și 8 Martie. Zona prezintă riscul înzăpezirii la cel puțin 2 ani și este și o zonă inundabilă.

Cartierul Sîrbi este desprins de Râmnicu Sărat prin calea ferată care trece prin V zonei. În N cartierului s-a încheșat zona industrială a orașului, în prezent aceasta reprezentând un factor important de poluare în zonă, dar cartierul este situat și lângă o groapă de gunoi activă. De asemenea, zona prezintă riscul de înzăpezire.

Cartierul Bariera Focșani este o zonă a orașului în care riscul înzăpezirii se prezintă la cel puțin 2 ani. Aceeași situație este și în cartierul 1 Mai.

Patrimoniul arhitectural și cultural

Patrimoniul arhitectural și cultural ce se regăsește în teritoriul SDL este reprezentat de Gara veche a orașului (construită în 1881) ce reprezintă un monument arhitectural remarcabil și fostul internat al Liceului Agricol. Ambele edificii se găsesc pe teritoriul cartierului Anghel Saligny. Prin proiectul POR se urmărește reconversia internatului Liceului Agricol prin renovare și facilitarea accesului la energie electrică persoanelor ce trăiesc în zona urbană marginalizată.

În cartirul Zidari există fosta unitate militară a orașului, ce se dorește prin intermediul proiectului POR a fi renovată și modernizată în vederea înființării Centrului Comunitar Integrat

Râmnicu Sărat. De asemenea, având în vedere faptul că în zonă locuiesc foarte multe persoane de etnie romă, cartierul are un patrimoniu cultural specific acestora. Același patrimoniu cultural specific persoanelor de etnie romă este prezent și în cartirul Barasca.

Comunitatea marginalizată din teritoriul SDL (inclusiv ZUM)

În urma analizării datelor colectate în vederea realizării prezentului Studiu de referință, s-a constatat faptul că în Municipiul Râmnicu Sărat există mai multe zone urbane marginalizate ce îndeplinesc indicatorul AROPE, indicator adoptat la nivelul Uniunii Europene în cadrul Programului Europa 2020, de promovare a incluziunii sociale și reducere a sărăciei. Indicatorul AROPE reprezintă ponderea totală a populației aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, persoane care se află în cel puțin una din următoarele situații: au venituri disponibile inferioare pragului de sărăcie, sunt în stare de deprivare materială severă sau trăiesc într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

Ținând cont de indicatorul AROPE și de datele colectate în urma aplicării chestionarelor, s-au identificat următoarele zone urbane marginalizate: Cartierul Alecu Bagdad, Cartierul Sârbi (str. Cătuțul Morilor și Fundătura Morilor), Cartierul Anghel Saligny, Cartierul Slam Râmnic (fost Cartier 7 Noiembrie), Cartierul Extindere Slam Râmnic, Cartierul Zidari, Cartierul Barasca, Ghetoul Focșani 7 A (aparține de Cartierul 1 Mai). În Cartierul Alecu Bagdad, din totalul populației de 1280 persoane, s-au chestionat 64 persoane cu vârste cuprinse între 20 de ani și 79 de ani, din care 42 de sex feminin și 22 de sex masculin. Din totalul persoanelor chestionate 51 de persoane s-au autodeclarat români de etnie romă (30 de sex feminin și 21 de sex masculin), iar 13 persoane sunt români (12 de sex feminin și 1 de sex masculin). În Cartierul Sârbi, din totalul de 970 de persoane, s-au chestionat 41 de persoane pe Strada Fundătura Morilor, respectiv Strada Cătuțul Morilor. Din cele 41 de persoane chestionate (15 români de etnie romă, 22 de români, iar 4 nu au dorit să declare etnia), 22 sunt de sex feminin (8 femei de etnie romă, 11 femei române, iar 3 nu au dorit să declare etnia) și 19 sunt de sex masculin (7 bărbați români de etnie romă, 11 bărbați români, iar 1 bărbat nu a dorit să declare etnia). Persoanele intervievate sunt cu vârste cuprinse între 15 ani și 77 de ani. În Cartierul Anghel Saligny, din totalul de 1540 de persoane, s-au chestionat 55 de persoane, din care 4 sunt români de etnie romă. Din totalul persoanelor

chestionate, 25 sunt de sex feminin (1 persoana de etnie romă, 19 femei român, iar 5 nu au dorit sa declare etnia) și 30 sunt de sex masculin (3 de etnie romă, 21 români, iar 6 nu au dorit sa deplare etnia). Persoanele intervievate au vârste cuprinse între 17 ani și 85 de ani. În Cartierul Slam Râmnic, din totalul de 730 de persoane s-au intervievat 63, din care 37 de sex feminin (2 de etnie romă, 33 femei român, iar 2 nu au dorit să declare etnia) și 26 de sex masculin (1 de etnie romă și 25 bărbați români). Persoanele intervievate au vârste cuprinse între 19 și 81 de ani. În Cartierul Zidari locuiesc 2800 de persoane, din care 197 au fost intervievate; 143 de femei, din care 135 de etnie romă și 8 femei român, și 53 de bărbați din care 50 sunt de etnie romă, iar 2 nu au dorit să declare etnia. Persoanele intervievate au vârste cuprinse între 21 de ani și 90 de ani. În Cartierul Barasca, din 1315 persoane, au fost chestionate 41 de persoane (28 femei și 13 bărbați), din care 38 de români de etnie romă (27 femei și 11 bărbați). Persoanele intervievate au vârste cuprinse între 22 și 76 de ani. În Cartierul Extindere Slam Râmnic, din totalul populației 380 au fost chestionate 28 persoane, din care 20 femei (6 femei de etnie romă) și 8 bărbați (2 de etnie romă). Persoanele chestionate au vârste cuprinse între 29 și 79 ani. În Ghetoul Focșani 7 A din totalul populației de 54 de persoane au fost chestionate 12 persoane, din care 5 femei (2 femei de etnie romă) și 7 bărbați (4 de etnie romă). Persoanele chestionate au vârste cuprinse între 34 și 73 ani.

Capitolul III – Principalele probleme cu care se confruntă populația din ZUM Râmnicu Sărat și teritoriile incluse în SDL

3.1. Infrastructură și utilități publice

Infrastructura și utilitățile publice în zonele identificate ca marginalizate sunt precare, străzile sunt neasfaltate, pietruite sau au fost asfaltate cu foarte mulți ani în urmă, asfalt ce s-a deteriorat, rețelele de apă și canalizare lipsesc uneori sau sunt realizate pe bucăți mici (câteva străzi) în funcție de finanțările ce au fost obținute la un moment dat. De asemenea, conectarea la energie electrică nu este prezentă în toate cartierele, există încă locuințe neconectate la electricitate.

Cea mai mare parte a locuitorilor din zonele identificate ca marginalizate, în Municipiul Râmnicu Sărat, intervievați în cadrul întâlnirilor GAL sau participanți la sondajul în urma căruia s-a realizat Baza de microdate pe care s-a fundamentat Studiul de referință, au afirmat faptul că nu beneficiază de o infrastructură adecvată în sensul că străzile nu sunt asfaltate, sunt doar pietruite unele dintre ele iar altele sunt asfaltate dar cu mulți ani în urmă și deja deteriorate, pe majoritatea străzilor nu există rețele publice de canalizare și nici acces la utilități precum gaze și electricitate, zonele neavând nici iluminat public și nu beneficiază de transport public. Dintre aceste probleme cele mai stringente sunt străzile neasfaltate care nu permit dezvoltarea transportului local în zonă precum și conectivitatea la rețele de energie electrică și iluminatul stradal.

Singurele măsuri ce au fost adoptate până în prezent au fost mici reparații la străzi realizate în regie proprie de ADP Râmnicu Sărat, dar care nu au rezistat în timp și situația este aceeași. Iluminatul public este atât o nevoie pentru a crea condiții de trai decente dar este și o problemă de securitate în cartierele limitrofe ale orașului. De aici problemele de mobilitate urbană cu care se confruntă zonele urbane marginalizate.

Pentru o parte din problemele identificate se va elabora SDL în vederea obținerii finanțării iar pentru problemele pentru care nu există încă surse de finanțare, primăria și principalii actori locali vor aloca fonduri proprii din venituri locale în cazul autorității publice și din surse proprii

ale partenerilor sociali sau se vor căuta în continuare proiecte europene care să adreseze respectivele discrepanțe la nivel local.

3.2. Locuire

Condiții precare de locuire în ZUM și lipsa locuințelor sociale și a spațiilor de primire pentru persoanele fără adăpost – astfel pot fi definite condițiile locative ale comunităților marginalizate din Municipiul Râmnicu Sărat.

În cartierele identificate ca zone urbane marginalizate în urma aplicării chestionarelor în vederea validării ZUM și consultărilor reprezentanților Primăriei și GAL cu locuitorii din respectivele areale, a rezultat pe de-o parte faptul că aceștia locuiesc în condiții improprii – case vechi, cu structuri șubrede care se pot dărâma la cutremure, insuficiente ca spațiu pentru numărul de locuitori, fără documente de proprietate sau moștenire, iar pe de altă parte a rezultat faptul că există familii în zonele marginalizate care au solicitat autorităților publice locuințe sociale, deoarece stau în case mai multe generații, în spații mult prea mici pentru numărul de membri ai familiilor, fără utilități și condiții decente de trai. De asemenea, în Râmnicu Sărat nu există locații în care să fie găzduiți cei fără adăpost, ca urmare dorm în stradă în condiții inumane.

În mod specific casele necesită reparații și conectare la utilități, cel puțin la energie electrică, pentru ca cetățenii ce locuiesc acolo să beneficieze de condiții minime de trai.

Pentru problemele ce nu vor putea fi adresate prin finanțarea asigurată de proiectele incluse în SDL, Primaria va continua procesul de identificare a surselor de finanțare și va încerca soluționarea problemelor, cel puțin a celor stringente în perioada următoare. Societatea civilă se va implica prin prisma colaborării în realizarea de proiecte comune cu APL Râmnicu Sărat pentru soluționarea problemelor sociale ale grupurilor marginalizate.

3.3. Ocupare și mediu de afaceri

Problemele identificate în legătură cu această dimensiune a marginalizării sunt: lipsa locurilor de muncă pentru categoriile de populație în vârstă de muncă din zonele urbane marginalizate și a inițiativelor antreprenoriale care să ducă la crearea de noi locuri de muncă.

În urma întâlnirilor dar și din informațiile Serviciului Public de Asistență Socială Râmnicu Sărat (instituție membră GAL) foarte multe persoane active, în vârstă de muncă din ZUM nu au un loc de munca în economia formală.

Persoanele care nu au un loc de muncă din ZUM sunt de cele mai multe ori șomeri de lungă durată, lucrează ilegal în diferite organizații sau sunt asistați social, datorită lipsei educației și calificărilor, imposibilității acestora de a se deplasa în alte orașe și localități din împrejurimi pentru a căuta un loc de muncă și numărului redus de locuri de muncă disponibile la nivelul municipiului Râmnicu Sărat.

Numărul de firme din ZUM este scăzut, în general fiind microîntreprinderi care nu pot angaja mai mult de 9 persoane, sunt mici ateliere de familie de regulă, fapt pentru care tot mai mulți membri ai comunităților marginalizate care nu muncesc și nu contribuie în niciun fel la dezvoltarea zonei, orașului, județului etc.

3.4. Educație

Atât reprezentanții zonelor marginalizate care s-au întâlnit cu membrii GAL, respondenții la sondaj și reprezentanții societății civile au evidențiat problemele educaționale din ZUM ce țin de frecventarea școlii de către copii din grupurile vulnerabile, de condițiile de transport și infrastructura școlară dar și de refuzul unor cadre didactice de a lucra în școlile din aceste cartiere.

În aceste zone, riscul de abandon este în primul rând cauzat de lipsurile materiale ale familiilor care trebuie să susțină la școală în medie 3-5 copii. De asemenea, este alimentat și de elementul cultural al căsătoriilor la vârste fragede, participarea școlară a fetelor fiind foarte redusă după vârsta de 13 ani, mai cu seama în familiile de etnie roma. Pe de altă parte, instabilitatea locuirii, atât din perspectiva condițiilor de locuire (construcții improvizate, risc de surpare, incendiu etc.), cât și a migrației părinților în alte țări Europene pentru a-și găsi un loc de muncă (fenomen foarte frecvent în regiunea Sud-Est) și lăsarea copiilor în grija bunicilor și rudelor care nu au nici resursele, nici pregătirea necesară pentru a-i îndruma spre educație, crește riscul de abandon școlar.

3.5. Accesul la servicii publice

Acces limitat la servicii sociale și medicale a populației aparținând grupurilor vulnerabile din ZUM, la spații pentru copii, tineret și dezvoltare de inițiative antreprenoriale, din lipsa unor spații publice puse la dispoziția acestora – astfel se poate defini accesul la servicii publice al locuitorilor din comunitățile marginalizate din Râmnicu Sărat.

Lipsa unui Centru Comunitar Integrat în Râmnicu Sărat care să ofere servicii populației marginalizate și nu numai, a fost o problema frecvent dezbătută în toate întâlnirile cu reprezentanții ZUM și partenerilor sociali dar și ai primăriei. Astfel, s-a luat decizia ca Serviciile sociale pentru populația din ZUM sunt asigurate în exclusivitate de Primăria Municipiului Râmnicu Sărat prin intermediul serviciului de specialitate. Rare sunt situațiile în care diferite ONG-uri locale sau din țară și străinătate derulează proiecte sociale dedicate populației marginalizate. Angajații primăriei sunt cei care desfășoară anchetele sociale, ajută la constituirea dosarelor de asistență socială, intervin atunci când sunt probleme care implică minori etc.

Mulți dintre membrii comunităților marginalizate neavând documente personale și nici o slujbă formală care să le asigure contributivitate la asigurările sociale și de sănătate, nu pot beneficia de servicii medicale publice și în aceste situații preferă să se trateze singuri sau să nu se trateze deloc, aceasta ducând la probleme mai grave de sănătate care nu mai pot fi în unele cazuri rezolvate sub nicio formă. Copii, de asemenea, nu beneficiază de servicii medicale deoarece părinții nu își permit costurile și nefiind asigurați procedează în același mod, punând în pericol viețile propriilor copii.

De aceea, este necesară înființarea Centrului Integrat pentru servicii socio-medice, în cadrul căruia să lucreze medici, asistenți medicali, medietori sanitari care să ajute persoanele aparținând grupurilor vulnerabile din ZUM, oferindu-le servicii medicale și sociale specializate, oferindu-le consiliere în ceea ce privește un mod de viață sănătos, igiena personală și a familiei, planificare familială pentru a nu se ajunge la situații în care familiile nu pot susține copii și-i abandonează, violența în familie etc.

Pentru toate aceste activități și pentru a scoate copii și adulții din zona de segregare socială și rezidențială este necesar un astfel de centru pentru care autoritatea publică nu deține

resursele necesare să-l construiască sau să renoveze o clădire aflată în proprietatea sa și să-i dea o astfel de întrebuințare. Centrul Comunitar Integrat ce se va înființa prin SDL va avea pe lângă partea de servicii socio-medicale și secții pentru desfășurarea de activități de tineret, educaționale și antreprenariat local și social de inserție.

3.6. Relații la nivel de comunitate și imaginea publică a zonei

Alte categorii de probleme ce au fost identificate ca urmare a interviurilor, focus grupurilor și completării chestionarelor sunt prezentate în cele ce urmează:

- **Zone marginalizate poluate, unde se depozitează necorespunzător gunoi menajer.**

În cartierul Barasca, zona pâ râului Oreava se depozitează deșeuri menajere, nefiind implementat un sistem public adecvat pentru colectarea gunoiului. Astfel, în afară de faptul că apele pâ râului sunt poluate, zona a devenit un fel de groapă de gunoi, insalubră care afectează locuitorii din împrejurimi. Depozitarea deșeurilor a dus la modificarea albiei pâ râului care necesită lucrări de sistematizare. Acestea nu vor putea fi prinse în intervențiile SDL, însă vor fi realizate în viitor din alte surse identificate de Primărie.

Colectarea gunoiului nu este numai problema cartierului Barasca ci a tuturor cartierelor, în care gunoiul menajer nu este depozitat corespunzător, este aruncat în spații virane care sunt în vecinătatea locuințelor și care crează riscuri de îmbolnavire pentru cetățenii și copiii ce locuiesc și se joacă în zonă.

- **Lipsa unor spații verzi și parcuri în ZUM și existența unor terenuri părăsite fără nicio utilizare publică**

Spațiile verzi așa cum aminteam la problema identificată anterior sunt spații în care se depozitează impropriu gunoaie și prezintă pericol public pe de-o parte prin prisma sănătății populației din zonă cât și a siguranței publice.

- **Lipsa locurilor de joacă pentru copii atât în cartierele marginalizate cât și în curtea instituțiilor de educație din ZUM**

Locurile de joacă pentru copii sunt altă facilitate care lipsește din ZUM, nici chiar instituțiile educaționale de stat nu au astfel de locuri amenajate pentru desfășurarea de activități

recreative de către copii. Astfel s-a identificat Grădinița din cartierul Extindere Slam Râmnic și alte 2 locuri virane în cartierele Alecu Bagdat și Sîrbi care pot fi utilizate în acest scop. Prin construirea locurilor de joacă copii din ZUM se vor întâlni și vor socializa, limitându-se excluziunea socială și segregarea acestora.

- **Lipsa unor terenuri de sport care să fie utilizate pentru activități sportive și de agrement de către cetățenii din ZUM**

O altă problemă identificată în cadrul întâlnirilor GAL cu membrii comunităților marginalizate este cea a tinerilor care sunt marginalizați din toate punctele de vedere și anume, sunt limitați la orele de educație fizică de la școală (cei care frecventează) și nu au posibilitatea și nici oportunitatea să participe la niciun fel de eveniment/competiție sportivă. De aceea, pe lângă activitățile propuse a se derula în cadrul Centrului Comunitar Integrat – este necesar și spațiul efectiv unde să se deruleze activitățile. Aceasta este de asemenea o modalitate de ieșire din segregare a copiilor, tinerilor și chiar adulților care vor să ducă un stil de viață sănătos și să participe la activități sportive și de agrement.

- **Probleme sociale necunoscute și nesoluționate de către autoritățile publice din lipsa comunicării și centralizării acestora**

Printre problemele identificate în cadrul consultărilor GAL-reprezentanți ai comunităților din ZUM s-au identificat și cele legate de securitatea în zona marginalizată dar și faptul că multe aspecte și nevoi ale populației din aceste zone nu sunt cunoscute de către autorități, pentru că nu există un sistem public de raportare și aducere la cunoștința opiniei publice a unor aspecte legate de viața grupurilor vulnerabile și provocările la care aceștia sunt supuși pentru a supraviețui. Cartierele marginalizate nu oferă siguranță pentru cetățeni, nu au sisteme publice de supraveghere, iar poliția locală insuficient dotată nu poate face față nevoilor de intervenție din aceste zone.

Capitolul IV - Validarea ZUM Râmnicu Sărat inclusă în SDL

4.1. Date statistice utilizate pentru validarea ZUM Râmnicu Sărat

Date generale despre Cartierele ZUM

CARTIER	Populație totală	Nr. Gospodarii	Nr. Pers. Chestionate	Romi total chestionați	% romi din total pers. chestionate
01.mai	375	23	60	0	0.00%
Alecu Bagdat	1280	64	226	196	86.73%
Slam Râmnic	730	70	179	9	5.03%
Anghel Saligny	1540	60	182	12	6.59%
Barasca	1315	41	102	98	96.08%
Zidari	2800	198	509	487	95.68%
Sîrbi (Catunul Morilor și Fundatura Morilor)	248	13	39	21	53.85%
Extindere Slam Râmnic	380	29	96	22	22.92%
Focșani 7A	54	12	25	12	48.00%
TOTAL	8722	510	1418	857	

Calculul indicatorilor din Tabelul 1. Indicatori cheie și praguri minimale pentru validarea zonelor urbane marginalizate

Cartier	Gospodarii	Nr. persoane	Nr. persoane 15 - 64 ani	Capital Uman			Piata muncii	Locuire	
				22%	8%	20.50%	22.50%	54%	12%
01.mai	23	60	54	1.85%	8.33%	16.67%	44.44%	0.00%	26.09%
Alecu Bagdad	64	226	107	36.45%	3.10%	49.56%	64.49%	48.44%	48.44%
Slam Râmnic	63	157	85	28.24%	11.46	20.38%	45.88%	15.87%	25.40%
Anghel Saligny	55	167	108	2.78%	8.38%	23.95%	28.70%	32.73%	21.82%
Barasca	41	102	51	39.22%	3.92%	42.16%	84.31%	39.02%	85.37%
Zidari	198	509	233	49.36%	2.16%	43.81%	97.00%	41.92%	87.88%
Str. Catunul Morilor si Fundatura Morilor (SIRBI)	13	39	25	40.00%	5.13%	35.90%	48.00%	38.46%	46.15%
Extindere Slam Râmnic	28	94	59	22.03%	6.38%	30.85%	38.98%	46.43%	35.71%
Ghetoul Focșani 7A	12	25	15	53.33%	12.00%	36.00%	46.67%	25.00%	100.00%

Calculul persoanelor aflate în risc de sărăcie și excluziune socială

CARTIER	Datoriile utilității/ chirie				Încălzirea locuinței ¹				Beneficiari de ajutor social				Echipare cu bunuri				VENITURI												Intensitate redusă a muncii		
	Nr. Persoane	% din pers. Chestionate	Nr. Gospodari	% din total gospodari	Nr. Persoane (cu NU)	% din pers. Chestionate	Nr. Gospodari (cu NU)	% din total gospodari	Nr. Persoane	% din pers. Chestionate	Nr. Gospodari	% din total gospodari	Nr. Persoane cu NU	% din pers. Chestionate	Nr. Gospodari cu NU	% din total gospodari	< 1000 lei				1000 - 2000 lei				> 2000 lei				Pers.	Persoane inactive	% din pers.
																	Nr. Persoane	% din pers. Chestionate	Nr. Gospodari	% din total gospodari	Nr. Persoane	% din pers. Chestionate	Nr. Gospodari	% din total gospodari	Nr. Persoane	% din pers. Chestionate	Nr. Gospodari	% din total gospodari			
01.mai	6	10.00%	2	8.70%	4	7%	1	4%	0	0%	0	0%	6	10%	2	9%	23	38%	12	52%	32	53%	9	39%	9	15%	3	13%	35	9	26%
Alecu Bagdad	138	61.06%	41	64.06%	9	4%	4	6%	64	28%	29	45%	125	55%	33	52%	191	85%	57	89%	35	15%	7	11%	0	0%	0	0%	104	66	63%
Slam Râmnic	39	21.79%	16	22.86%	3	2%	2	3%	1	1%	1	1%	20	11%	7	10%	67	37%	33	47%	62	35%	22	31%	50	28%	15	21%	75	31	41%
Anghel Saligny	47	25.82%	15	25.00%	6	3%	3	5%	18	10%	5	8%	15	8%	5	8%	85	47%	29	48%	52	29%	18	30%	45	25%	13	22%	93	30	32%
Barasca	69	67.65%	29	70.73%	4	4%	2	5%	55	54%	28	68%	24	24%	10	24%	84	82%	37	90%	18	18%	4	10%	0	0%	0	0%	49	41	84%
Zidari	350	68.76%	144	72.73%	5	1%	3	2%	368	72%	165	83%	181	36%	58	29%	451	89%	183	92%	58	11%	15	8%	0	0%	0	0%	206	201	98%
Str. Cățunul Morilor și Fundătura Morilor (SIRBI)	27	69.23%	7	53.85%	2	5%	1	8%	4	10%	2	15%	23	59%	7	54%	17	44%	7	54%	19	49%	5	38%	0	0%	0	0%	23	9	39%
Extindere Slam Râmnic	44	45.83%	13	44.83%	0	0%	0	0%	18	19%	5	17%	9	9%	4	14%	47	49%	17	59%	18	19%	6	21%	31	32%	6	21%	57	22	39%
Ghetoul Focșani 7A	14	56.00%	7	58.33%	1	4%	1	8%	15	60%	9	75%	21	84%	11	92%	17	68%	10	83%	8	32%	2	17%	0	0%	0	0%	15	7	47%
734	51.76%	274	53.73%	34	2%	17	3%	543	38%	244	48%	424	30%	137	27%	982	69%	385	75%	302	21%	88	17%	135	10%	37	7%	657	416	63%	

¹ Pondere este scăzută ca urmare a acordării de ajutor pentru încălzire

4.2. Validarea și declararea zonelor urbane marginalizate în Municipiul Râmnicu Sărat

În ceea ce privește capitalul uman, în Cartierul Alecu Bagdat, din totalul populației, proporția populației de 15-64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu) este de 36.45%, proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice este de 3.10%, iar proporția copiilor și adolescenților (0-17 ani) din populația totală este de 49.56%.

În Cartierul Slam Râmnic din totalul populației, proporția populației de 15-64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu) este de 28.24%, proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice este de 11.46%, iar proporția copiilor și adolescenților (0-17 ani) din populația totală este de 20.38%.

În Cartierul Anghel Saligny din totalul populației, proporția populației de 15-64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu) este de 2.78%, proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice este de 8.38%, iar proporția copiilor și adolescenților (0-17 ani) din populația totală este de 23.95%.

În Cartierul Barasca din totalul populației, proporția populației de 15-64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu) este de 39.22%, proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice este de 3.92%, iar proporția copiilor și adolescenților (0-17 ani) din populația totală este de 42.16%.

În Cartierul Zidari din totalul populației, proporția populației de 15-64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu) este de 49.36%, proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice este de 2.16%, iar proporția copiilor și adolescenților (0-17 ani) din populația totală este de 43.81%.

Pe strada Cătunul Morilor și strada Fundătura Morilor (Cartierul Sârbi) din totalul populației, proporția populației de 15-64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu) este de 40.00%, proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice este de 5.13%, iar proporția copiilor și adolescenților (0-17 ani) din populația totală este de 35.90%.

În Cartierul Extindere Slam Râmnic din totalul populației, proporția populației de 15-64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu) este de 22.03%, proporția persoanelor cu dizabilități,

boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice este de 6.38%, iar proporția copiilor și adolescenților (0-17 ani) din populația totală este de 30.85%.

În Ghetoul Focșani 7A din totalul populației, proporția populației de 15-64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu) este de 53.33%, proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice este de 12.00%, iar proporția copiilor și adolescenților (0-17 ani) din populația totală este de 36.00%.

În ceea ce privește ocuparea forței de muncă, proporția persoanelor de 15-64 de ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii și nici nu urmează o formă de învățământ este de: 64.49% în Cartierul Alecu Bagdat, 45.88% în Cartierul Slam Râmnic, 28.70% în Cartierul Anghel Saligny, 84.31% în Cartierul Barasca, 97.00% în Cartierul Zidari, 48.00% pe strada Cătunul Morilor și strada Fundătura Morilor, 38.98% Extindere Slam Râmnic, 46.67% în Ghetoul Focșani 7A.

În ceea ce privește modul de locuire al cetățenilor, conform datelor colectate, putem spune că proporția locuințelor supraaglomerate (< 15,33 m² pe persoană) este de 48.44% în Cartierul Alecu Bagdat, 15.87% în Cartierul Slam Râmnic, 32.73% în Cartierul Anghel Saligny, 39.02% în Cartierul Barasca, 41.92% în Cartierul Zidari, 38.46% pe strada Cătunul Morilor și strada Fundătura Morilor, 46.43% în Cartierul Extindere Slam Râmnic, 25.00% în Ghetoul Focșani 7A. Despre nesiguranța locativă, conform datelor colectate reiese faptul că proporția gospodăriilor ce nu dețin locuința în proprietate personală este de 48.44% în Cartierul Alecu Bagdat, 25.40% în Cartierul Slam Râmnic, 21.82% în Cartierul Anghel Saligny, 85.37% în Cartierul Barasca, 87.88% în Cartierul Zidari, 46.15% pe strada Cătunul Morilor și strada Fundătura Morilor, 35.71% în Cartierul Extindere Slam Râmnic, 100% în Ghetoul Focșani 7A.

Zonele menționate mai sus pot fi validate ca ZUM pentru ca îndeplinesc simultan condițiile din Tabelul 1. Indicatori cheie și praguri minimale pentru validarea zonelor urbane marginalizate astfel:

- Cartierul Alecu Bagdat este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 2 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;

- Cartierul Slam Râmnic este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 2 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;
- Cartierul Anghel Saligny este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 2 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;
- Cartierul Barasca este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 2 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;
- Cartierul Zidari este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 2 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;
- strada Cătunul Morilor și strada Fundătura Morilor sunt validate ca ZUM, deoarece îndeplinesc 2 din 3 indicatori aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;
- Cartierul Extindere Slam Râmnic este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 2 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;
- Ghetoul Focșani 7A este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 3 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2.
- Cartierul Slam Râmnic este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 2 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;
- Cartierul Anghel Saligny este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 2 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;

- Cartierul Barasca este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 2 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;
- Cartierul Zidari este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 2 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;
- strada Cătunul Morilor și strada Fundătura Morilor sunt validate ca ZUM, deoarece îndeplinesc 3 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;
- Cartierul Extindere Slam Râmnic este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 2 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2;
- Ghetoul Focșani 7A este validat ca ZUM, deoarece îndeplinește 3 indicatori din 3, aferenți criteriului Capital Uman, îndeplinește criteriul cu privire la ocuparea forței de muncă, iar în ceea ce privește criteriul de locuire îndeplinește 1 indicator din 2.

Referințe Bibliografice

1. Planul de Mobilitate Urbana 2014-2020 a Municipiului Ramnicu Sarat
2. Strategia de Dezvoltare Locala 2007-2013 a Municipiului Ramnicu Sarat
3. Strategia Nationala privind Incluziunea Sociala si reducerea saraciei 2014-2020
4. Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din Romania, Banca Mondiala, Regio
5. Strategia Nationala de Ocupare a Fortei de Munca 2014-2020
6. Strategia Națională privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii in Romania
7. Strategia Guvernului României de Incluziune a Cetățenilor Români aparținând Minorității Romilor 2012-2020
8. Strategia Naționala de Sănătate
9. Strategia Naționala privind Incluziunea Socială a Persoanelor cu Dizabilități 2014-2020
10. Strategia Naționala pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului
11. Strategia Naționala pentru Promovarea Îmbătrânirii Active și Protecția Persoanelor Vârstnice pentru perioada 2015-2020
12. Strategia pentru Învățarea pe tot parcursul vieții (Lifelong learning)
13. www.insse.ro
14. <http://www.buzau.insse.ro>
15. <http://www.primariermsarat.ro/>

